

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נח.

עין משפט
נר מצוה

קכס א ב ג מ"י פ"ג
מהלכות שקלים
הלכה ט:
קע ד מ"י שם פ"ב הל'
ט ופ"ג הל' ט:
קעא ה מ"י שם פ"ב הל'
ח ופ"ג מהל'
שכירות הלכה ב ופ"ה
מהל' טוען וטוען הל' אן
טו"ש ח"מ פ"ב שם שם
א:
קעב ו מ"י פ"ו מהל'
שבת הל' כה סנה
לאון סה טו"ש ח"מ פ"ב
טו ספ"ד ד' ר"כ אלפס שבת
דף ע"א:
קעג ז מ"י פ"ב מהל'
שכירות הלכה ב
סנה ע"פ פ"ב טו"ש ח"מ
פ"ב שם שם א:
קעד ח מ"י שם טו"ש
שם ספ"ד ד'

מוסף רש"י

נשבעין. השלוחין שבעת
שומרין. לגוברין. שרי
ההפקדן לקדש. שאין
הבעלים חייבים לשקול
עוד, דמלא (כחכות קח).
תורמין על האבדו שלא
נשבע (י"ט סה). ואם
לא. שלא תתנו תרומה
אין ההפקדן לקדש. אלא
של בעלים. לפיכך נשבעין
לגבי העיר (סו). ואין
עולין להם. לבעלים
ואינן לשקול לשנה הבאה
(סו). קדשים שחייב
באחריותו כו' ונשבעין
עליהם. כגון אמר הרי
עלי עולה והפיקש בהמה
למדור והפקידה לה. נשבע
עליה אותו שהפקדון בידו.
דדעו קרין פיה, דדבר
הגורם למנוח ל"י שמעון
כמנון דמי (שבועות סב).
תורמין. את הלשכה בשלש
קופות. על האבדו. אף
על מי ששלח שקלו ואבדו.
ועל הגבוי. שעדיין לא
גיע כסף, ועל העתיד
לגבות. ואפילו לא נגבה
לאחר מלאך יס לו חלק
בתרומה ובקרנות אלא
שחיסר מלוה (כתובות קח).
ע"ה. היה שכיר שבת.
שמונים לו פ' פשיטא
שכיר לטעו. אע"פ שמגיע
ליום שבת פשוט אחד, כיון
דכל יום שבת נבלע עס
שכירות שאר השבוע, זו היא
הבלעה. ששכר שבת מבלע
בחזק ימי השבוע. נותנין
לו שכר שבת. דהבלעה
ש"י (נדרים דל). לפיכך
אחריות שבת עליו. דהא
נותנין לו שכר השבת (סו).

נשבעין לגזברים. פרש"י אס משנתרמה התרומה בלא לדון
נשבעים לגזברים דתנן תורמין על האבדו משמע שרובה
לפרש תורמין על האבדו שאבדו שליח קודם שנתרמה אף לא בלא
לדון אלא אחר שנתרמו וקשה לפירוש דהוה ליה זו ואין ל"ל זו

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דכ"ש על הגבוי שלא נאבד שנתרמה
עליו וגם הפשט לא מיייר צנזוס
לדון יש לפרש תורמין על האבדו
שנא ליד הגזבר ונאבד קודם שנתרמו
כיון שהגיע ליד הגזבר ועל הגבוי
ועודנו צד השליח דברך תורמין
אע"ג שנאבד אחר שנתרמו ועל
העמיד לגבות אחר זמן ולשולחו
לגזבר אע"פ שנשבעת הרמה לא נתנה
עדיין לשליח וצפרכ בחרה דכתובות
(ד' קח. ושם ד"ה ועל) גבי מודר הנאה
דפריך בשלמא שוקל שקלו דתנן
תורמין על האבדו כו' פירוש אותו
שנאבד משליח אחר שנתרמו דאין זה
הנאה כיון שהוא פטור ולא כפרש"י
דהתם דפ"י דמעמד לגבות מוכיח
דמורמין אע"פ שלא יגבה לעולם ואין
משמע כן בשמעתין:

ד'תנן תורמין על כו'. דמניא
גרסינן דאין זו מנשה
שקלים ותימה אמאי לא מוכח מגופא
דאינו חייב באחריות מדקאמר
נשבעין לגזברין ולא לגבי העיר:
(א) **אמר רבי יוחנן** בשקנו מידו.
וא"ת דצ"כ הפועלים (למן

ד' גז. ע"ש) מנא מתנה שומר חנם
להיות כשולל להתחייב באונסין ופרך
במאי מתנה דצברים ומשני אמר
שמואל בשקנו מידו ור' יוחנן אמר
אפילו מימא לא קנו מידו דההוא
הנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד
נפשיה א"כ מאי צ"כ קניו וי"ל דהכא
דפטור אפי' משבועה לא משעבד
נפשיה בלא קניא אי נמי התם צ"כ
שמתחייב כשולל סבורים העולם
שהשאל לו ובההיא הנאה משעבד
נפשיה: **לשמואל** הורעים. וא"ת
והיאך מותר לעומר כיון ששומר הא
כתיב (יחזקאל מה) ממסקה ישראל מן
המותר לישראל ודרשין (ת"כ פ'
בהר) ואת ענבי מוידך לא תגזור מן
המשומר אי אמה צויר אצל אמה
צויר מן ההפקדן משמע דאסור אס
ליקט מן המשומר וכי מימא אינו
אסור כי אס לצזור אצל אס עבר
וצור שרי לנאכל הא אפילו מן ההפקדן
אסור לצזור דצנייה מולדה דקצירה
דאמרין בריש מועד קטן (ד' א.)
וי"ל שלא היה מותר לעולם מליקח
רק שהיה מודיען שיחידים לעומר ומעמזן היו נמנעין מליקח:

הא

אף על העמיד לגבות וגם בשניה ובשלישית והמציא אחר שנתרמה השלישית נותנו לשופר ששמו תיקלן עתיקין ונפול לשירי הלשכה ומהן
בזין חומת העיר ומגדלומיה: אלא אר"י. לעולם שבועה זו ליפטר מן התשלומין היא ובשומר חנם ודקשיא לך מתני' דאורייתא פטור לגמרי
ורבנן הוא דתקון לה שלא יזלו בהקדשות בשמירתן: **השוכר אס הפועלים**. גזבר של הקדש ששכר פועלים משל הקדש: **לשומר אס**
הפרה. אדומה שלקחיה ושומרין אותה שלא תיפסל בעליית עול או צנום: **לשומר אס הפינוקום**. שלא יעמא. שהיו מגדלין אותה
לפרה בחצירות הבגיות וטחמיהן חלל כדאמרין בפרה דהיטן תחת המטה (ד' כה). לפי שעשו מעלה בכהן הגורף את
הפרה שתא פרישמו בטורה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כל שבועה כדאמרין בפרה יומא (ד' כה) והתנוקות הללו שלא נאמרו
מעולם ממלאים מים למקדשין ומוזין עליו כל שבועה: **ולשומר הורעים**. שדה המצברת וזרועה לעומר קודם לפסח שבעים יום כדאמרין
במנחות (ד' פה). אי נמי בשביעית ספיחים לעומר ושתי הלחם: אין נותנין לו שכר שבת. אס שכיר יום הוא: **לפיכך אין**
אחריות שבת עליו. אס אירע בהן קלקול בשבת אין חייב לשלם: **שכיר שבת**. שבוע: **שכיר שבת**. שמיטה שלמה: **נותנין**
לו שכר שבת. שנבלע בשכר שאר הימים ואינו מפורש לשבת: **בשקנו מידו**. שאס יקלקל שמירתו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הוריד
עמזו לכך ושיעבד נכסיו: **פני סנא**. לענין שבועת הפקדון אשם גזילות: **קדשים שהבעלים חייבין באחריותן**. כגון דאמר הרי עלי
והפרישן והפקידן לזה וכפר ונשבע והודה חייב קרבן שבועה: **שאני קורא בהן צה' וכחש**. קס"ד טעם דחיצא משום דהן של גבוי קרינן
בהן ומעלה מעל צה' וכחש: **ושאני חייבין בעולם באחריותן פטור**. הנשבע שאני קורא בהן צעמיתו וכחש מפני שהם קרינן של
עמיתו ודעמיתו פטור דבעינן צה': **כלפי לייא**. כלפי היכן הדבר נטות. לייא היכא כגון (ברכות ד' גה). חלצי לנהר כגון לייא:

איפכא

נשבעין לגזברים. שלא פשעו בהן שהן בעלי הדין דמכיון שנתרמו
את הלשכה אין אחריות אצירה על הבעלים אלא על ההקדש
כדאמרין לקמן תורמין על האבדו שהיא חלק בקופות הללו למי
ששלח שקלו ואבדו ואינו יודע עכשיו שאבד: **ואס לאו**. שנועד להם

מקודם לכן שוב אין תורמין עליהם
אלא על מנת שישלחו להם אחרים
תמתייה לפיכך צני העיר הן בעלי
הדין של שלומים: **נמאלא**. קאי
לאבדו: **שהחורוס**. קאי אנגנבו:
אלו ואלו שקלים הם. דכיון דקדוש
קדוש: **הכל בנושא שכר עסקין**.
כלומר שבועה זו לא ליפטר מתשלומין
היא בלא שומר חנם נשבע על
הפשיטה ולא נושא שכר משלם גניבה
ואצירה כי מתני' ושבועה זו כדי
ליטול שכרן נשבעין שאינן צדשות
וגזינן שכרן מן בני העיר. ולקמיה
פריך והא כיון דשומר שכר יש עליו
לשומרו מגניבה ואצירה ולא שמר לא
השלים עבודתו אין לו ליטול שכר:
נשבעים לגזברים. בתמיה. והלא אין
שכרן אלא על בני העיר: **נשבעים**
לכני העיר. ליטול שכרן וצמעמד
הגזברים מפני שההפקדן על ההקדש:
והכל נמי נהי דשומי לא משלמי.
דאימעט הקדשות מתשלומי שומרים:
אגרייהו מיהא לפסיד. שהרי נשתעבדו
לשומרן מגניבה ואצירה ועל מנת כן
היו נוטלין שכר והרי לא השלימו
מלאכתן: **בנפשים מוויין**. דלונס הא
ולשמירה זו לא קבלו עליהם: הא
מני ר"ש הוא. במסכת שבועות
(ד' מ"ב): **יש לנן אונאה**. כדי
גרם לה ומאל דגרסי לה לא ידע שאמר
ר"ש בדיא לגבי שבועה והואך
ללמדה ממשתמנו: **שחייב באחריות**.
שהמפקד חייב באחריות הלכך כדדיה
דמי לר"ש והכא נמי חייבין כל בני
העיר לשקול אחרים תמתייה: **שומרין**
על האבדו. כשהיו ממלאים שלש
קופות מכסף הלשכה והיא תרומה
ליקח ממסך הקופות כל קרבנות צבור
ותורמין אותן ע"מ שהיו שלש קופות
ראש ותרומה לשיירם שהיו אותן
שהביאו שקלים הנשחרים בלשכה
וזכרם בתרומת הקופה להיות הקרבנות
גם עליהם ותורמין אותן אע"פ ששלח
שקלו ואבדו לו ואין ידוע לו: **ועל**
בגבוי. ועודנו דרך: **ועל העמיד**
לגבות. מי שנאסר ולא שלח שקלו
באדר היה משלחו כל השנה כולה
ונותנין בשופר שכתוב עליו תקלין
חזמין והלשכה היתה נתרמה פ' פעמים

בשנה בפרוס הפסח ובפרוס עזרת ובפרוס החג) וכשמגיע זמן לתרום
נותנין מעות השופר בלשכה ותורמין וכשומרין תרומה ראשונה מתנין
אף על העמיד לגבות וגם בשניה ובשלישית והמציא אחר שנתרמה השלישית נותנו לשופר ששמו תיקלן עתיקין ונפול לשירי הלשכה ומהן
בזין חומת העיר ומגדלומיה: אלא אר"י. לעולם שבועה זו ליפטר מן התשלומין היא ובשומר חנם ודקשיא לך מתני' דאורייתא פטור לגמרי
ורבנן הוא דתקון לה שלא יזלו בהקדשות בשמירתן: **השוכר אס הפועלים**. גזבר של הקדש ששכר פועלים משל הקדש: **לשומר אס**
הפרה. אדומה שלקחיה ושומרין אותה שלא תיפסל בעליית עול או צנום: **לשומר אס הפינוקום**. שלא יעמא. שהיו מגדלין אותה
לפרה בחצירות הבגיות וטחמיהן חלל כדאמרין בפרה דהיטן תחת המטה (ד' כה). לפי שעשו מעלה בכהן הגורף את
הפרה שתא פרישמו בטורה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כל שבועה כדאמרין בפרה יומא (ד' כה) והתנוקות הללו שלא נאמרו
מעולם ממלאים מים למקדשין ומוזין עליו כל שבועה: **ולשומר הורעים**. שדה המצברת וזרועה לעומר קודם לפסח שבעים יום כדאמרין
במנחות (ד' פה). אי נמי בשביעית ספיחים לעומר ושתי הלחם: אין נותנין לו שכר שבת. אס שכיר יום הוא: **לפיכך אין**
אחריות שבת עליו. אס אירע בהן קלקול בשבת אין חייב לשלם: **שכיר שבת**. שבוע: **שכיר שבת**. שמיטה שלמה: **נותנין**
לו שכר שבת. שנבלע בשכר שאר הימים ואינו מפורש לשבת: **בשקנו מידו**. שאס יקלקל שמירתו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הוריד
עמזו לכך ושיעבד נכסיו: **פני סנא**. לענין שבועת הפקדון אשם גזילות: **קדשים שהבעלים חייבין באחריותן**. כגון דאמר הרי עלי
והפרישן והפקידן לזה וכפר ונשבע והודה חייב קרבן שבועה: **שאני קורא בהן צה' וכחש**. קס"ד טעם דחיצא משום דהן של גבוי קרינן
בהן ומעלה מעל צה' וכחש: **ושאני חייבין בעולם באחריותן פטור**. הנשבע שאני קורא בהן צעמיתו וכחש מפני שהם קרינן של
עמיתו ודעמיתו פטור דבעינן צה': **כלפי לייא**. כלפי היכן הדבר נטות. לייא היכא כגון (ברכות ד' גה). חלצי לנהר כגון לייא:

בשנה בפרוס הפסח ובפרוס עזרת ובפרוס החג) וכשמגיע זמן לתרום
נותנין מעות השופר בלשכה ותורמין וכשומרין תרומה ראשונה מתנין
אף על העמיד לגבות וגם בשניה ובשלישית והמציא אחר שנתרמה השלישית נותנו לשופר ששמו תיקלן עתיקין ונפול לשירי הלשכה ומהן
בזין חומת העיר ומגדלומיה: אלא אר"י. לעולם שבועה זו ליפטר מן התשלומין היא ובשומר חנם ודקשיא לך מתני' דאורייתא פטור לגמרי
ורבנן הוא דתקון לה שלא יזלו בהקדשות בשמירתן: **השוכר אס הפועלים**. גזבר של הקדש ששכר פועלים משל הקדש: **לשומר אס**
הפרה. אדומה שלקחיה ושומרין אותה שלא תיפסל בעליית עול או צנום: **לשומר אס הפינוקום**. שלא יעמא. שהיו מגדלין אותה
לפרה בחצירות הבגיות וטחמיהן חלל כדאמרין בפרה דהיטן תחת המטה (ד' כה). לפי שעשו מעלה בכהן הגורף את
הפרה שתא פרישמו בטורה ואין אחיו הכהנים נוגעין בו כל שבועה כדאמרין בפרה יומא (ד' כה) והתנוקות הללו שלא נאמרו
מעולם ממלאים מים למקדשין ומוזין עליו כל שבועה: **ולשומר הורעים**. שדה המצברת וזרועה לעומר קודם לפסח שבעים יום כדאמרין
במנחות (ד' פה). אי נמי בשביעית ספיחים לעומר ושתי הלחם: אין נותנין לו שכר שבת. אס שכיר יום הוא: **לפיכך אין**
אחריות שבת עליו. אס אירע בהן קלקול בשבת אין חייב לשלם: **שכיר שבת**. שבוע: **שכיר שבת**. שמיטה שלמה: **נותנין**
לו שכר שבת. שנבלע בשכר שאר הימים ואינו מפורש לשבת: **בשקנו מידו**. שאס יקלקל שמירתו ישלם הא ודאי ישלם שהרי הוריד
עמזו לכך ושיעבד נכסיו: **פני סנא**. לענין שבועת הפקדון אשם גזילות: **קדשים שהבעלים חייבין באחריותן**. כגון דאמר הרי עלי
והפרישן והפקידן לזה וכפר ונשבע והודה חייב קרבן שבועה: **שאני קורא בהן צה' וכחש**. קס"ד טעם דחיצא משום דהן של גבוי קרינן
בהן ומעלה מעל צה' וכחש: **ושאני חייבין בעולם באחריותן פטור**. הנשבע שאני קורא בהן צעמיתו וכחש מפני שהם קרינן של
עמיתו ודעמיתו פטור דבעינן צה': **כלפי לייא**. כלפי היכן הדבר נטות. לייא היכא כגון (ברכות ד' גה). חלצי לנהר כגון לייא:

א) ונעלי כס: מנא.
ב) שבעות מב: נע"ש.
ג) וכתובות קח.
ד) ומוסף פ"ח נדרים לו.
ה) ומוסף שבת פ"ח.
ו) ונעלי טו. ושי"ג.
ז) ונעלי פ"ג מ"א.
ח) ונעלי פ"ג מ"ב.
ט) ונע"ע מוס'
י) ונע"ע מוס'
יא) ונע"ע מוס'
יב) ונע"ע מוס'
יג) ונע"ע מוס'
יד) ונע"ע מוס'
יז) ונע"ע מוס'
יח) ונע"ע מוס'
יט) ונע"ע מוס'
כ) ונע"ע מוס'

תורה אור השלם
1 נפש בי תחטא ומעלה
מעל ביהודה ובחש
בעמיתו בפקדון או
בתשומת יד או בגול או
עשק את עמיתו:
יקרא ר"ח כה

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה וכן אמר
ר' יוחנן וכו' א"כ אמאי
צ"ע:

גליון הש"ס
גב' ונשבעין ליבול שברין.
עין בהגהות מרדכי פ'
האומין אות מנה: